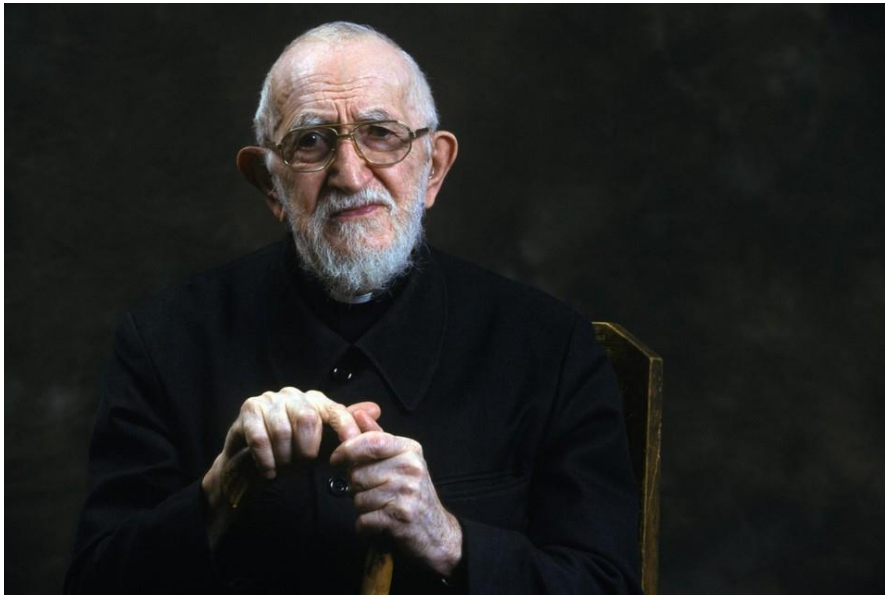

Abbé Pierre, Frans icoon en ‘apostel der daklozen’, valt helemaal van zijn piëdestal: “Er was geen tederheid. Het was geweld”

De halve heilige Abbé Pierre bleek een verkrachter. — © gamma-rapho/ getty

Na een derde rapport waarin de Franse priester Abbé Pierre, de oprichter van de Emmaüs-beweging, door vrouwen wordt beschuldigd van verkrachting, zenden verschillende Franse tv-zenders deze week reportages uit. Rond de sterpriester hing jarenlang een omerta in de kerk, de politiek én de media.

Jolien De Bouw, De Standaard, Woensdag 15 januari 2025 om 16:30

Bij leven was Abbé Pierre in Frankrijk een halve heilige. De priester met zijn puntige baard, brede cape, wandelstok en baret streed tot aan zijn dood in 2007 voor de meest kwetsbaren in de samenleving. Hij richtte de Emmaüs-beweging op die al 75 jaar armen en daklozen in Frankrijk en daarbuiten probeert te helpen.

Met een aangrijpend discours op de radio tijdens de ijskoude winter van 1954 schopte hij de Franse opinie en politici een geweten. “*Mes amis, au secours!* Deze nacht om 3 uur is een vrouw doodgevroren”, begon hij. Na die toespraak stroomden de giften toe. Zelfs Charlie Chaplin stuurde 2 miljoen francs.

Abbé Pierre werd een icoon. Zeventien keer stond hij bovenaan de lijst van de meest geliefde publieke figuren van Frankrijk. “De incarnatie van goedheid”, loofde president Jacques Chirac hem. Maar na zijn dood begon de priester van zijn voetstuk te vallen.

Sinds de tongen over misbruik in de kerk een paar jaar geleden loskwamen, liepen er ook [bij Emmaüs klachten binnen](#). Een vrouw beweerde dat ze op haar zestiende door hem werd betast. Emmaüs opende een onderzoek. Er kwamen zeven getuigenissen binnen van vrouwen die Abbé Pierre beschuldigden van seksueel misbruik.

Na de bekendmaking van dat rapport kwamen nog zeventien getuigenissen binnen over feiten die gepleegd werden tussen 1950 en 2000. Abbé Pierre greep de vrouwen bij hun borsten, dwong hen tot penetratie, masturbeerde terwijl zij moesten toekijken en had zelfs seksueel contact met een kind van amper acht jaar oud.

Begin deze week publiceerde Emmaüs een derde rapport. Daarin getuigen opnieuw negen slachtoffers. De getuigenissen komen van Emmaüs-medewerkers, een verpleegster in een ziekenhuis waar hij was opgenomen, een vrijwilligster van een jeugdkamp, een vrouw met wie hij op humanitaire missie was, een stewardess en zelfs een familielid.

“Un grand malade”

Frankrijk vraagt zich af hoe al dat misbruik decennialang onder de radar kon blijven. Het wordt steeds duidelijker dat er veel mensen op de hoogte waren. Binnen de Emmaüs-beweging wisten vrouwen dat ze het best niet alleen bij de man bleven. Uit kerkelijke archieven blijkt dat ook de kerk al in de jaren 50 op de hoogte was. In 1957 werd hij door zijn oversten zelfs naar een psychiatrische instelling in Zwitserland gestuurd om zijn seksuele impulsen te leren beheersen.

In september 2024 gaf paus Franciscus toe dat het Vaticaan al minstens sinds de dood van Abbé Pierre in 2007 op de hoogte was van bepaalde feiten. Maar niet alleen binnen de kerk werd het potje toegedekt. Ook in politiek Frankrijk werden verhalen onder de mat geveegd. In de jaren 50, de priester was toen een ware ster, kreeg de toenmalige minister van Justitie een brief van de aartsbisschop van Parijs. Abbé Pierre zou een ereteken krijgen, maar de aartsbisschop vond het beter om even geen schijnwerpers op Abbé Pierre te richten, aangezien hij “*un grand malade*” was. Daar werd verder niets mee gedaan.

Ook in de media werd kritiek op de bekende priester onder de mat geveegd. Dat merkte Jean-Christophe Ménétrier. Zonder er sluitend bewijs voor te hebben, is hij ervan overtuigd dat hij de zoon is van de geestelijke. Zijn boek daarover werd vijandig onthaald en verdween snel in de vergetelheid. Toen hij werd uitgenodigd in een praatprogramma werd hij live op tv beledigd, “een gek, klaar voor het gesticht” genoemd en belachelijk gemaakt door de presentator.

In 2007, net na zijn dood, wilde journalist Patrick Charles-Messance een documentairefilm maken over de priester. Hij interviewde verschillende vrouwen die hem vertelden over agressie en seksuele aanrakingen. “Als hij zin had, besprong hij me met geweld. Hij pakte mijn borsten en draaide ze om”, getuigde Sanda Slag, een ex-mannequin die een tijdlang bevriend was met Abbé Pierre. “Er was geen tederheid. Het was geweld.”

“Intouchable”

Charles-Messance klopte met zijn getuigenissen aan bij zowat alle Franse televisiestations. Maar niemand wilde zijn film uitzenden. De journalist kreeg te horen dat Abbé Pierre “intouchable” was.

In Frankrijk zijn tal van straten en pleinen vernoemd naar de omstreden priester die bergen heeft verzet voor armen en daklozen. Steden en gemeenten veranderen die namen en ook scholen worden hernoemd. Emmaüs, dat in 41 landen actief is, probeert zich los te maken van de stichter, die eind vorig jaar van het logo verdween. De Fondation Abbé Pierre zoekt naar een nieuwe naam en het herdenkingscentrum voor de priester in het Normandische Esteville sloot onlangs definitief de deuren. Het monstre sacré – zoals Frankrijk er nog andere kent – is gevallen.

Lees ook

Na 14 jaar dan toch een symbolische straf voor Vangheluwe

Mark Vangheluwe: “Stop met voor mij te bidden. Jullie maken het alleen maar erger”

Misbruik en gedwongen adopties bij de nonnen: “Het was een systeem, venijnig, en big business”

